

عضو هیأت مدیره اتاق مشترک ایران و روسیه مطرح کرد

ایجاد خط مبادلاتی ریال-روبل در پرداخت‌های ایران و روسیه

✓ ریال آفشور در سطح بالاتری از شبکه صرافی خواهد بود و بانک‌های مرکزی در سبد ارزیایی که دارند، باید ریال را هم قبول کنند

✓ یکی از راهکارهای مناسب، اعتبارسنجی کارت بازرگانی و تعیین سقف برای هر کارت بازرگانی است که مطمئن باشیم ارز خود را به سیستم بانکی برمی گردانند

گفت‌وگو

معاملات توافقی ریال برون مرزی (ریال آفشور) در مرکز مبادله ارز و طلای ایران در آینده نزدیک افتتاح خواهد شد. حرکت بانک مرکزی به منظور توسعه ابزارهای متنوع بانکی، گامی مهم در راستای تسهیل تجارت خواهد بود. در همین زمینه با کامبیز میرکیمی، عضو هیأت مدیره اتاق بازرگانی مشترک ایران و روسیه گفت‌وگویی شده که در ادامه آمده است:

● بانک مرکزی اقداماتی را در خصوص حذف دلار از معاملات ایران و روسیه انجام داده تا در مبادلات بین دو کشور از ریال و روبل استفاده شود. این اقدامات در چه مرحله‌ای است و چه کمکی به توسعه تجارت دو کشور خواهد کرد؟

چند سالی است که روبل تا حدی جایگزین ارزهای خارجی شده و این امکان برای شرکت‌های ایرانی و کشورهای منطقه وجود دارد که قراردادهای تجاری با روسیه را بر حسب روبل ببندند و پول را هم بر مبنای روبل پرداخت و تسویه حساب کنند. چندین سال بخشی از واردات ایران از طریق روبل انجام می‌شد، خصوصاً قبل از اینکه سوئیفت قطع

شود منابع روبلی ایران در روسیه بیشتر بود و شرکت‌ها و واردکنندگان ایرانی می‌توانستند با حداقل هزینه تبدیل، ریال را در ایران پرداخت و در روسیه روبل دریافت کنند. بعد از آنکه سوئیفت قطع شد مقداری ناترازی بین ایران و روسیه وجود داشت که باعث کمبود روبل شد، چرا که به راحتی قابل تبدیل به سایر ارزها مانند یورو نبود، به همین دلیل شرکت‌های ایرانی با کمبود روبل مواجه شدند. نکته مهم این است که عمده ارزهای که در سامانه نیما عرضه می‌شود عمدتاً یورو، درهم و لیر است و روبل کمتر عرضه می‌شود. دلیل این مسأله چند نرخی بودن ارز است وگرنه بین

ایران و روسیه سال‌هاست که رابطه تجاری و بانکی وجود دارد و از طریق سیستم‌های پیام‌رسانی که دو کشور تعریف کرده‌اند، این کار با راحتی انجام می‌شود.

بر اساس موافقتنامه آزاد تجاری که بین ایران و روسیه امضا شده تعرفه برخی کالاها به صفر می‌رسد و صادرات ایران به میزان قابل توجهی جهش خواهد یافت. بعد از اجرای توافقنامه تجارت آزاد که تعرفه‌ها با امتیازات ایرانی شروع شد و برای کالاهای تجاری شروع شد و برای کالاهای ایرانی تخفیفات گمرکی در روسیه قائل شدند، ما جهش صادرات داشتیم. سال اول جهش ۶۱ درصدی داشتیم و تجارت ایران از ۲۷۰ میلیون دلار به

۴۷۰ میلیون دلار رسید. سال بعد با وجود کرونا، این رشد ادامه یافت و از ۵۰۰ میلیون دلار عبور کرد و سپس به ۷۰۰ میلیون دلار رسید. در سال ۱۴۰۲ صادرات ایران به یک میلیارد دلار نزدیک شد، بنابراین ناترازی کم شده و همیشه نسبت صادرات به واردات ایران یک به چهار بود که الان این نسبت یک به ۲،۵ است. بنابراین ناترازی ایران در حال کاهش است، هر چه ناترازی بیشتر کاهش باید، امکان استفاده از ارزهای ملی بین دو کشور بیشتر می‌شود و نیاز به تسویه حساب با ارز سوم کمتر خواهد شد. چشم‌انداز به این صورت است که روبل نقش بیشتری در تجارت ایران و روسیه بازی

● این نرخ باید براساس مرکز مبادله باشد یا بازار آزاد؟

یک مقدار بیشتر از مرکز مبادله است، سؤال اینجاست که چرا صادرکنندگان ایرانی همیشه با روبل کار نمی‌کنند؟ یک دلیل این است که متأسفانه ما کارت‌های بازرگانی با اعتبار موقتی

داریم که یک ساله است. گروهی از صادرکنندگان از این کارت استفاده می‌کنند و ارزشان را به بازار نیما برمی‌گردانند و در بازار غیررسمی با نرخ بالاتر می‌فروشند، این کار فضای رقابت را برای کسی که قانونی کار می‌کند سخت می‌کند. صادرکننده‌ای که ارز خود را در سامانه نیما می‌فروشد و با کارت بازرگانی خودش کار می‌کند و تمام قوانین را رعایت می‌کند، اگر با نرخ کمتری ارز خود را به سیستم بانکی بفروشد، نمی‌تواند با صادرکننده ایرانی که غیرقانونی کار می‌کند، رقابت کند. بنابراین اعتبارسنجی کارت بازرگانی نکته مهمی است و اعتبارسنجی عرف بین الملل است. به کارت‌های بازرگانی می‌توان حد اعتباری داد و به آن میزان صادرکننده با آن کارت صادرات انجام دهد. کاری که اعتبار زیادی ندارد، باید صادراتش را محدود کرد. در هر صورت، در شرایطی هستیم که رسیدن به ارز تک‌نرخی سخت است، بنابراین فعلاً یکی از راهکارهای مناسب، اعتبارسنجی کارت بازرگانی و تعیین سقف برای هر کارت بازرگانی است که مطمئن باشیم ارز خود را به سیستم بانکی برمی‌گردانند. هدف این است شرایط رقابت یکسان باشد و اینطور نباشد که یک شرکت قوانین را دور بزند و فضای کار را برای شرکتی که قانونی کار می‌کند، سخت کند.

● به گفته مقامات بانک مرکزی، امکان صادرات ریالی فراهم شده است. تعریف ریال آفشور چقدر می‌تواند به جهش صادراتی ایران کمک کند؟

مهم‌تر از جهش صادراتی که صورت می‌گیرد این است که به تقویت ثبات ریال و کاهش نرخ تورم کمک می‌کند. هرچه استفاده از یک واحد پول در خارج از کشور بیشتر باشد، طبیعتاً بخشی از نقدینگی به خارج از کشور منتقل می‌شود، تقاضا برای ریال بیشتر می‌شود و هر چه تقاضا برای ریال بیشتر شود آن ارز باثبات‌تر می‌شود، می‌بینیم با وجود شوک‌های تورمی، هنوز ریال ارزش خود را حفظ کرده که بخشی از جامعه ریال را تقاضا و تبدیل به سپرده می‌کند و می‌بینیم با ریال در بازار معامله می‌شود و خوشبختانه کار به جایی نرسیده که ریال از معاملات حذف شود و واحد پول دیگری در معاملات استفاده شود. امیدواریم نقدینگی مسیر نزولی را که طی می‌کند ادامه دهد تا ثبات ریال

بیشتر شود. زمانی که اقتصاد کشور ثبات طولانی مدتی دارد کشورهای همسایه به راحتی ریال را هم به عنوان ارز قابل مبادله استفاده می‌کنند. البته در صرافی‌های کشورهای همسایه مانند ترکیه، جمهوری آذربایجان، عراق و افغانستان ریال استفاده می‌شود، اما ریال آفشور در سطح بالاتری از شبکه صرافی خواهد بود و بانک‌های مرکزی در سبد ارزیایی که دارند باید ریال را هم قبول کنند، به این صورت که یک خریدار کالای ایرانی بتواند با ریال معامله را انجام دهد و یک شرکت ایرانی ریال را دریافت کند که یکی از الزامات آن نرخ تبدیل و ثبات ارز است. روبل به عنوان یک ارز باثبات تقریباً قابل پذیرش است، روسیه مگر دچار تنش‌های جدی سیاسی شد، ولی نوساناتی که برای روبل اتفاق افتاد مقطعی و بسیار کوتاه بود. از آتسو روسیه همیشه ذخیره ارزی مثبت دارد، سال ۲۰۲۳ صادرات روسیه بالای ۴۳۰ میلیارد دلار و وارداتش ۲۳۰ میلیارد دلار بود و حدود ۱۴۰ میلیارد دلار تراز مثبت داشته است. البته سال‌های قبل تراز مثبت روسیه بسیار بیشتر بود و این تراز مثبت و آمارهایی که اعلام می‌شود، رقم قابل توجهی است. بنابراین تجارت روسیه نشان می‌دهد که روبل قابل اتکا برای تجارت است. آیا این اتفاق برای ریال هم می‌افتد؟ تا حدی بله، سال‌هاست که تراز تجاری کشور مثبت بوده و مثبت بودن تراز تجاری این پتانسیل را به وجود می‌آورد که ریال آفشور مقبولیت نسبی داشته باشد.

● چه نرخی برای ریال آفشور در نظر گرفته شده است؟

دو پروژه در دستور کار بانک مرکزی است و منتظر نتیجه آنها هستیم. یکی اینکه ریال آفشور قرار است با چه سازگاری با چه نرخ تبدیلی مورد استفاده قرار بگیرد و سپس استفاده از شبکه کارت میر است که ابهام آن هم روی نرخ تبدیل است. از نظر زیرساخت فنی، مشکلی وجود ندارد، چرا که رابطه بین بانکی ایران و روسیه وجود دارد، بنابراین امکان استفاده از کارت میر در ایران و حتی کارت‌های شبکه شتاب در روسیه وجود دارد، فقط نرخ تبدیل مهم‌ترین سؤال صاحبان کسب و کار و بخش خصوصی است که منتظریم ببینیم بانک مرکزی برای آن چه برنامه‌ای دارد.

با توجه به تبادل روبل و ریال، آیا می‌توان منتظر ال‌سی‌های بانکی در این زمینه بود؟

برش

همین الان هم ال‌سی قابل استفاده است و اگر شرکتی بخواهد می‌تواند ال‌سی برای کالای ایرانی باز کند. اتفاق مهمی که به استفاده از شبکه بانکی و ال‌سی کمک می‌کند رسیدن تعرفه‌های تجاری بین ایران و روسیه به صفر است. در حال حاضر دولت‌ها لیست‌هایشان را نهایی کرده‌اند و قرار است تعرفه‌های بیش از ۸۷ درصد کالاهایی که بین ایران و روسیه مبادله می‌شود، به صفر برسد. الان فقط مفهومی مجلس پارلمان‌های کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا باقی مانده که اگر این کار انجام شود، انگیزه استفاده پول خارج از شبکه بانکی تا حد زیادی از بین می‌رود و دیگر شاهد کم‌اظهاری‌ها نخواهیم بود که موجب می‌شود شرکت‌ها معاملات خود را شفاف در بانک‌ها به ثبت برسانند و امکانات بانکی که در بانک‌های روسی وجود دارد، استفاده کنند.

نمی‌توانیم صبر کنیم تا در مورد FATF به نتیجه برسیم

به آن توجه شده است.

۷/۱ میلیارد دلار درآمدزایی از طریق ترانزیت صفری همچنین گفت: در سال گذشته حدود ۱۷ میلیون تن ترانزیت داشتیم که حدود ۷/۱ میلیارد دلار برای کشور درآمدزایی داشته و پیش‌بینی می‌کنیم که مقدار ترانزیت در سال ۱۴۰۳ به ۲۰ میلیون تن برسد. وی با اشاره به حرکت قطار ایران به چین گفت: این موضوع در چهارچوب اجرای قرارداد ۲۵ ساله بین ایران و چین انجام شده است و براساس توافق انجام شده میزان تعرفه‌های در نظر گرفته شده برای این منظور در چهار کشور ایران، قزاقستان، ترکمنستان و چین یکسان خواهد بود. هفته گذشته نیز حرکت قطار چین به ایران آغاز شد.

صفری در پاسخ به سؤالی با اشاره به سفر اخیر خود به عربستان گفت: از وزیر سرمایه‌گذاری عربستان برای سفر به ایران برای بازدید از تکنولوژی‌های نوین کشورمان دعوت کردیم. وی همچنین بیان اینکه بزودی کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و عربستان برگزار می‌شود و با ارائه گزارشی از دیدارشان با مقامات عربستان در جریان این سفر تأکید کرد: عربستان مشتاق همکاری با ایران در حوزه اقتصادی و بازرگانی است. صفری، سفر انجام‌شده به عربستان در حوزه مسائل اقتصادی را یک خط شکنی عنوان کرد و گفت: همان‌طور که اشاره کردم، در عرض دو تا سه ماه آینده نشست کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور برگزار خواهد شد.

مدیریت بازار ارز با وجود تنش‌های متعدد سیاسی قابل تحسین است

در پایان سال ۱۴۰۲ تنش‌های سیاسی در منطقه و ایران شدت گرفت و باعث ایجاد نوسان موقت در بازار ارز شد، اما بعد از گذشت چندین روز نرخ ارز به کانال قبلی خود بازگشت.

خبری‌زاد با بیان اینکه سیاست‌های اتخاذ شده از سوی بانک مرکزی روی تورم اثری مستقیم دارد، ادامه داد: بانک مرکزی با توجه به منابع ارزی و اختیارات خود توانست بازار غیررسمی را به خوبی مدیریت کند.

بخش عمده‌ای از درآمد‌های کشور از طریق فروش نفت حاصل می‌شود و به هر میزان که فروش نفت افزایش پیدا کند این بانک بهتر می‌تواند بازار غیررسمی را مدیریت کند

معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت خارجه از اشتیاق و توجه به منابع ارزی و اختیارات خود توانست بازار غیررسمی را به خوبی مدیریت کند

این کارشناس بازارهای مالی در پایان گفت: با اقدامات بانک مرکزی جلوی ورود دوم سیاست‌های بانک مرکزی در بازار غیررسمی نیز مددست و بازارگردانی در بازار غیررسمی را مانع از تاخیر مستقیم دارد به اینستا گفت: منشأ تحولاتی در اقتصاد کشور باشد. رئیس اتاق بازرگانی ایران و عراق تأکید کرد: در کنار حمایت‌های بانک مرکزی مثل راه‌اندازی بازار ارز و کسب و کارهای کوچک و متوسط و دانش‌بنیان‌ها حمایت کنند مثل گمرک، اتاق ایران، اتاق‌های بازرگانی سراسر کشور و وزارت صمت. وی خاطرنشان کرد: بنگاه‌های کوچک و متوسط شبیه به کودکی هستند که به تازگی راه افتاده لذا از این کودکان نمی‌توان انتظار داشت مانند قهرمان دو و میدانی جابک باشد.